อนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

เกลียว โอชะกุล

ณ ...วัดแจ้ง อ.บางคล้า จ.ฉะเชิงเทรา

วันจันทร์ ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๔

อนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายเกลียว โอชะกุล

ณ เมรุวัดแจ้ง อ. บางคล้า จ. ฉะเชิงเทรา

วันจันทร์ที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๔

คำนำ

เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณพ่อเกลียว โอชะกุล เจ้าภาพเห็นสมควรจัดพิมพ์หนังสือ เพื่อเป็นอนุสรณ์ แด่ผู้ล่วงลับไปแล้ว แต่ก็มีเวลาเตรียมงานในเรื่องนี้ไม่มากนัก ซึ่งก็ได้รับความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก คุณเฉลียว ฉิมบุญอยู่ กองรักษาความสะอาด เทศบาลนครธนบุรี ช่วยติดต่อทางโรงพิมพ์ ในเรื่องการจัดพิมพ์และติดต่อขอต้นฉบับจากคุณ ท. เลียงพิบูลย์ ก็ได้รับความสดวกทุกประการ จึงขอขอบคุณท่านทั้งสองมา ณ โอกาสนี้ด้วย

กุศลผลบุญใดอันเกิดจากวิทยาทาน ด้วยการจัดพิมพ์หนังสือฉบับนี้ ขออุทิศให้แด่คุณพ่อเกลียว โอชะกุล ผู้บิดา ในฐานะที่ท่านได้พยายามอบรมสั่งสอน กุลบุตร กุลธิดา ให้หมั่นประพฤติดีในทางที่ถูกที่ควร ตลอดมาตราบจนวาระสุดท้ายของชีวิต

ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยจงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อไปสู่สุขคติเสวยสุข ในสัมปรายภพด้วยเทอญ

สนอง โอชะกุล

๒ พฤษภาคม ๒๕๑๔

วาระสุดท้ายของคุณพ่อ

โดยเหตุที่ลูก ๆ ที่มีครอบครัวแล้วต่างแยกย้ายกันไปอยู่ คุณพ่อมักจะเที่ยวเยี่ยมเยียนลูก ๆ เป็นประจำไปนครปฐมบ้าง ไปชลบุรีบ้าง ไปธนบุรีบ้าง เมื่อคุณพ่อมีสุขภาพดีก็ปฏิบัติเช่นนี้ แต่ถ้าคุณพ่อหายไปนั้นก็หมายความว่าคุณพ่อไม่ค่อยสะบาย โดยเฉพาะระยะหลัง ๆ คุณพ่อมิได้ไปเยี่ยมลูกและหลานที่ธนบุรีเลย ลูกก็ไม่มีโอกาสได้ไปเยี่ยมคุณพ่อด้วยต้องทำงานทุกๆ วัน พอวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๑๔ หลังจากกลับจากทำงานมาถึงบ้านก็ ได้รับโทรเลขจากบ้านบอกว่าคุณพ่อป่วยมาก เมื่อได้รับโทรเลข รุ่งขึ้นได้เดินทางไปเยี่ยมคุณพ่อ เมื่อมาถึงบางคล้าก็พบว่าคุณพ่อป่วยมาก จนไม่สามารถจะพูดอะไรได้ชัดเจน ตาค้าง ขากรรไกรชักเข็ง ลูกก็ได้อ้อนวอนขอให้คุณพ่อไปกับลูก เพื่อไปโรงพยาบาลพบแพทย์รักษาตัว ครั้งแรกคุณพ่อไม่ยอมไปเพราะการไปโรงพยาบาลนั้นคุณพ่อไม่ค่อยยอมไปแต่เดิมมาแล้ว คุณแม่และน้อง ๆ ก็เคยขอร้องให้ไปโรงพยาบาล คุณพ่อก็ไม่ยอมไปประกอบกับคุณแม่ก็ไม่ค่อยสะบายจึงไม่มีใครปรนนิบัติ พออ้อนวอน

มากๆ เข้าคุณพ่อก็ยอม ขณะนั้นเวลาประมาณ ๑๕ น. ก็เดินทางออกจากบ้านบางคล้ามุ่งเข้ากรุงเทพฯ ในระหว่างทางคุณพ่อหลับบ้างตื่นบ้าง แต่รู้สึกว่าคุณพ่อนั่งไม่ค่อยได้ ถึงวชิรพยาบาล เวลาประมาณ ๑๗ น. เศษ ซึ่งก็เป็นเวลาเลิกงานแล้ว ข้าพเจ้าก็เข้าไปติดต่อน้องดวงจันทร์ สกุลศักดิ์ ซึ่งเป็นพยาบาลอยู่ที่วชิรก็ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี ติดต่อหาเตียงและรับไว้รักษา แต่ขณะนั้นห้องพิเศษไม่มีต้องอยู่สามัญ เพราะต้องรีบให้น้ำเกลือก่อน เนื่องจากคุณพ่อไม่ทานอาหารมาหลายวัน ขณะนั้นคุณพ่อก็ช่วยตัวเองไม่ได้ จนวันรุ่งขึ้นจึงได้ย้ายเข้าห้องพิเศษญาติเข้าดูแลให้ความช่วยเหลือได้

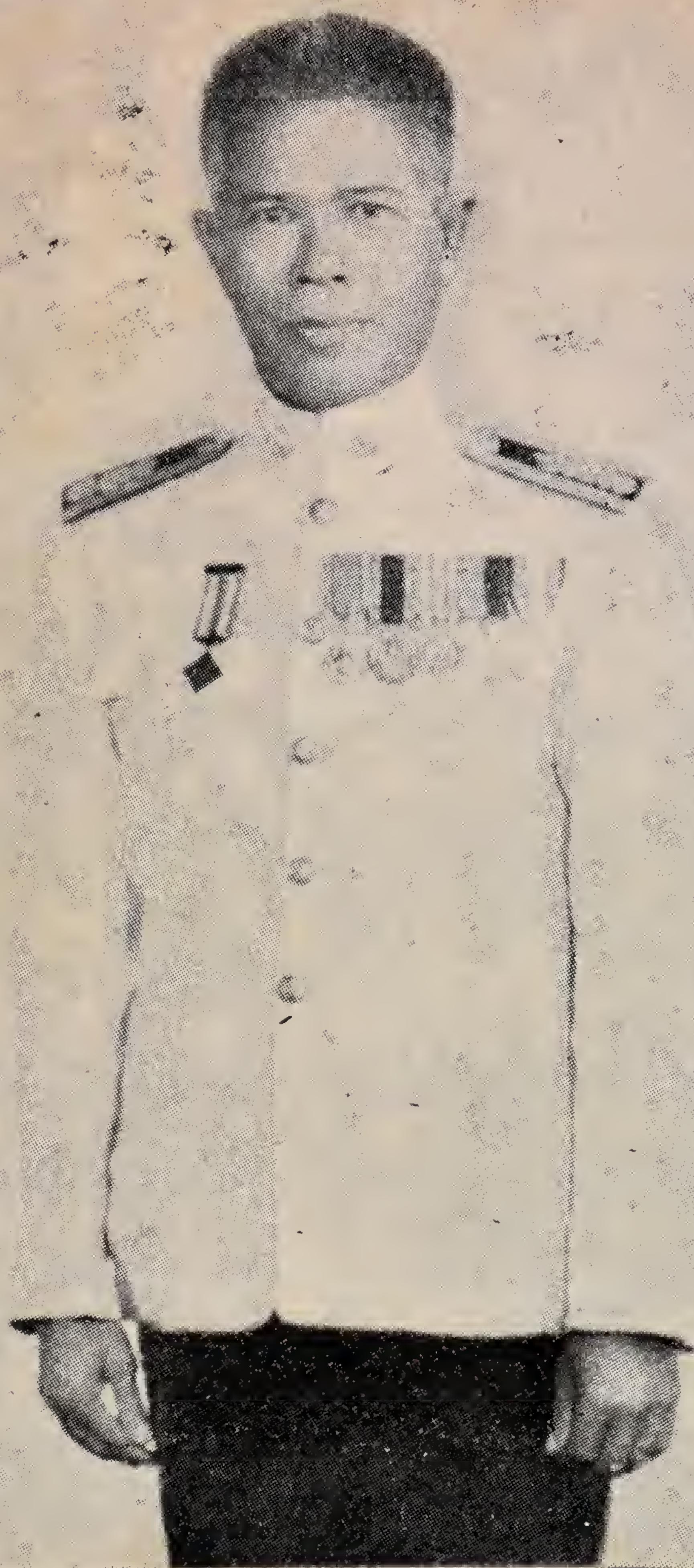
บ่ายวันศุกร์ที่ ๙ มกราคม อาการทรุดลง มีอาการหายใจขาดเป็นระยะแพทย์ได้ช่วยหายใจด้วยอ๊อกซิเจน ขณะนั้นทัศนีย์น้องสาวคนเล็ก และ สิทธิศักดิ์ น้องชายคนสุดท้องได้ไปดูแลอยู่อย่างใกล้ชิด ระยะนั้นคุณพ่อกลืนไม่ได้แม้แต่น้ำดวงตาแห้งและไม่รู้สึกตัว เมื่อเห็นอาการคุณพ่อไม่ดีน้องจึงรีบตามพี่ ๆ ทางบ้านและแจ้งข่าวให้ทราบ เมื่อเวลาประมาณ ๒๓ น. พวกพี่ ๆ จึงรีบรุดไปด่วนเว้นแต่คุณแม่ ซึ่งขณะนี้

ก็กำลังป่วยอยู่แพทย์ให้หยุดพักผ่อน และเห็นว่ากำลังหลับ พวกเราจึงมิได้เรียนให้ทราบทันที

เมื่อไปถึงคุณพ่อได้หยุดหายใจไปแล้วเป็นห้วง ๆ พวกเราได้ช่วยกันผายปอด ซึ่งก็ได้ผลเพียงเล็กน้อย ทำอยู่อย่างนั้นประมาณ ๒ ชั่วโมง อาการก็ไม่ดีขึ้น เมื่อเห็นว่าสุดความสามารถแล้ว จึงได้ให้คุณพ่อนอนพักในท่าสบาย จนกระทั่งเวลา ๐๓ น. เศษ ของวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๑๔ คุณพ่อก็จากพวกเราไปอย่างสงบ ซึ่งเป็นการจากไปที่ไม่มีวันกลับมาอีกแล้ว พวกลูก ๆ ก็จะไม่มีคุณพ่ออีกแล้ว และอีกหลาย ๆ คนที่เคารพนับถือก็จะไม่มี " พ่อใหญ่ " ด้วย ขอให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อจงไปสู่สุขคติเถิด ถ้าหากชาติหน้ามีจริงแล้ว ก็ขอให้ลูกได้พบและเกิดเป็นลูกของคุณพ่อต่อไป

ด้วยความอาลัยจากลูก

สนอง โอชะกุล

คุณพ่อเกลี่ยว โอชะกุล

ชาตะ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๕๐

มรณะ ๙ มกราคม ๒๕๑๔

ประวัติย่อส่วนตัว

นายเกลียว โอชะกุล เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๕๐ ณ ตำบลพานทอง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี บุตรนายเขียว นางวอน โอชะกุล บิดามารดามีอาชีพทำนา อายุได้ ๗ ปี มารดาก็ถึงแก่กรรมเนื่องจากคลอดบุตรซึ่งเป็นน้องสาว เมื่อมารดาถึงแก่กรรมยายก็ไปรับตัวพร้อมทั้งน้องสาวไปอยู่ที่บ้านวัดโพธิ์เย็น อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ช่วยยายทำนาเลี้ยงควายอายุ ๑๐ ปี คุณอาว์ซึ่งบวชเป็นมหาอยู่ที่วัดเทพศิรินทร์ได้รับตัวไปอยู่ด้วย และได้เข้าเรียนหนังสือที่โรงเรียนคณิกาผล (วัดใหม่ยายแฟง) จังหวัดพระนคร เรียนหนังสืออยู่ ๒ ปี ได้รับประกาศนียบัตรประถมปีที่ ๓ คุณอาว์ก็ลาสิกขาเพื่อเข้ารับราชการที่กรมสรรพสามิต จึงได้กลับไปอยู่กับยายที่บ้านวัดโพธิ์เย็นช่วยยายทำนาต่อไป ต่อมาคุณอาว์ย้ายมารับราชการที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ จึงรับตัวไปฝึกหัดงานที่อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ จึงได้รับการบรรจุเป็นเสมียนสรรพากร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปี พ.ศ. ๒๔๗๐ ได้ย้ายไปรับราชการที่อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงได้สมรสกับ น.ส ทองห่อ ผินโสภา อยู่กินด้วยกันตลอดมารวม ๔๔ ปี มีบุตรและธิดาด้วยกันรวม ๙ คน ซึ่งยังมีชีวิตอยู่ทุกคน คือ.—

๑. นางนุกูล เอี่ยมสอาด
๒. นางบุญเกื้อ มิตรพระพันธ์
๓. นายไฉน โอชะกุล
๔. นายสนอง โอชะกุล
๕. นางกฤษณา โอชะกุล
๖. นางรุจิรา มาเจริญ
๗. นางมยุรี ก้องวิจารณ์
๘. น.ส. ทัศนีย์ โอชะกุล
๙. นายสิทธิศักดิ์ โอชะกุล

ประวัติการรับราชการ

๑ ธันวาคม ๒๔๖๘ เสมียนสรรพากรอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๒ มีนาคม ๒๔๗๐ เสมียนสรรพากรอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑๔ กรกฎาคม ๒๔๘๒	เสมียนสรรพากรอำเภอบางปะ-กง จังหวัดฉะเชิงเทรา
๔ เมษายน ๒๔๘๓	เสมียนสรรพากรอำเภอบางน้ำ-เปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘	ผู้ช่วยสมุห์บัญชีอำเภอบางน้ำ-เปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑ มิถุนายน ๑๔๙๐	เสมียนแผนกสรรพากร จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๐	สมุห์บัญชีอำเภอตรี อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑ กรกฎาคม ๒๔๙๔	ลาอุปสมบท ที่วัดแจ้ง อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑ ตุลาคม ๒๔๙๕	ผู้ช่วยสรรพากรจังหวัด จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑ เมษายน ๒๕๐๐	สมุห์บัญชีอำเภอตรี อำเภอบาง-น้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑ มีนาคม ๒๕๐๑	สมุห์บัญชีอำเภอตรี อำเภอบาง-คล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑ พฤษภาคม ๒๕๐๔	สมุห์บัญชีอำเภอโท อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๔	สมุห์บัญชีอำเภอโท อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
๑ สิงหาคม ๒๕๐๘	ลาออกจากราชการเนื่องจากป่วยเกี่ยวกับโรคตับแข็งและริดสีดวง

ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑๓ มิถุนายน ๒๔๗๙	เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ
๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓	เหรียญบรมราชาภิเศก รัชกาลที่ ๙
๕ ธันวาคม ๒๔๙๓	เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
๕ ธันวาคม ๒๔๙๕	เหรียญจักรพรรดิมาลา

กรรมในอดีต

เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๑๐ เราพร้อมด้วยผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลาย ได้ช่วยกันนำเทียนพรรษาไปถวายที่โบสถ์วัดตะเคียนทอง จังหวัดนครนายก เราออกรถแต่เช้ามีผู้ที่ร่วมไปในงานวัดนั้นประมาณสามสิบกว่าคน มีท่านที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือจำนวนไม่น้อย เราได้ใช้เวลาเดินทางสนทนากันตลอดเวลา ในเช้าวันนั้นได้มีเพื่อนรุ่นพี่ที่ได้เกิดเคราะห์กรรมถูกไฟไหม้บ้าน ซึ่งคราวที่ไหม้ฝั่งธนก่อนหน้าเราเดินทางไปถวายเทียนเข้าพรรษา วัดตะเคียนทองเพียงอาทิตย์เดียว

คุณพี่ผู้ชายนั้นใจเย็นคิดตก ไม่รู้สึกยินดียินร้ายที่ได้รับเคราะห์กรรมในครั้งนี้ ต้องเสียทรัพย์สินไปมากมาย คิดว่าเป็นผลแห่งกรรม

ส่วนคุณพี่ผู้หญิงยังน้อยใจตัวเองว่า ครอบครัวเราไม่เคยทำบาปกรรมอะไรเลย ทำไมถึงได้รับเคราะห์กรรมหนัก

เช่นนี้เราได้ทำแต่ความดี นับแต่เริ่มรับราชการตลอดมา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ที่ดินก็เช่าที่วัดไม่ได้มีทรัพย์สินเกินฐานะที่ได้รับราชการมาจนเกษียณอายุ เคยมีตำแหน่งที่คนเข้าใจว่าร่ำรวยมากมาย แต่เราทำงานตรงไปตรงมาจึงได้แต่สบายใจเราทำงานด้วยจิตใจเป็นธรรม มีความสุจริตไม่เคยมีชื่อเสียงในทางไม่ดี มีประวัติขาวสะอาดเป็นที่ภูมิใจ แม้ไม่ร่ำรวยก็สร้างความสบายใจให้แก่ตนเอง

พวกเราต่างก็ช่วยกันชี้ให้เห็นกรรม เป็นของมี แน่นอน และย่อมให้ผลแตกต่างกันต มแต่กรรมนั้นจะเป็นอย่างไร แต่แล้วก็มีท่านผู้มีใจศรัทธาผู้หนึ่งได้เล่าเป็นนิทาน คล้ายจะเป็นวรรณคดีจีน เมื่อข้าพเจ้าได้ยินได้ฟังก็รู้สึกว่าเป็นคติ แม้จะเป็นนิทานบรมโบราณของจีนก็เป็นเรื่องที่น่าคิด น่ารู้ จึงได้ถ่ายทอดมาเล่าสู่กันฟังว่า

เมื่อครั้งโบราณ มีสามีภรรยาคู่หนึ่ง สามีเป็นคนใจบุญประกอบแต่การกุศลมีเงินเท่าใดก็สร้างแต่กุศล ภรรยาก็ห้ามว่าอย่าทำบุญนักเลย แต่ภรรยาจะห้ามเท่าใดสามีก็ไม่ยอม

พึ่ง ที่สุดก็ยากจนลง สามีจึงบอกภรรยาว่า บัดนี้เราก็ยากจนลงแล้ว ไม่อยากให้เจ้าได้รับความลำบากกับเรา เพราะเจ้าก็ยังสาว ยังสวย ยังมีความแข็งแรงพอที่จะทำงานให้เขาได้ เราจะนำเจ้าไปขายให้เป็นคนใช้เขาดีกว่าจะอยู่กับเรา เพื่อเจ้าจะได้อยู่ดีกินดีมีความสุขสบาย เจ้าอยู่กับเรานั้นไม่มีวันสบาย มีแต่ความยากลำบากจนตาย ทั้งเราก็จะนำเงินที่ขายเจ้าไปทำบุญสร้างกุศล เพื่อเกิดชาติใหม่เราจะได้มีความสุขสบายด้วยกัน

ส่วนภรรยาเมื่อได้ยินสามีพูดเช่นนั้น ก็ร้องไห้ไม่ยอมจะไปขายตัว ยากจนก็จะยอมอยู่ด้วยกันจนกว่าจะตายจากกัน

สามีเห็นกิริยาและได้ยินเช่นนั้นก็สงสาร แต่ต้องทำเป็นโกรธตัดพ้อว่า "เจ้าเป็นภรรยาจะต้องเคารพและมีความกตัญญูต่อเราผู้เป็นสามี หากสามีประสงค์อย่างไรก็ต้องปฏิบัติตามไม่มีทางเลี่ยงหรือคัดค้าน จึงจะเป็นภรรยาที่ดี เราขายเจ้าเมื่อได้เงินแล้ว เราก็มิได้ไปหาความสุขอย่างไร เราจะเอาเงินที่ขายเจ้าได้ไปทำบุญต่อไป"

ภรรยาอ้อนวอนว่า "ท่านจะนำข้าพเจ้าไปขายตกเป็นทาส ข้าพเจ้าก็จะไม่ว่าท่านจะยอมให้ท่านขาย แต่ขอให้ท่านนำเงินมาใช้บำรุงความสุข อย่านำไปทำบุญเลย บุญไม่เคยช่วยเราให้ได้ดีเลย แต่สามีไม่ได้เชื่อฟังคำภรรยา เมื่อได้นำภรรยาไปขายให้เป็นคนรับใช้ของภรรยาท่านเศรษฐีผู้หนึ่ง ได้เงินมาจึงได้นำเงินมาทำบุญสร้างกุศลต่อไป โดยไม่ได้คิดถึงความสุขส่วนตัว

เวลานั้นร้อนไปถึงเทพเจ้าชั้นผู้ใหญ่ ที่ดูแลทุกข์สุขในโลกมนุษย์ ต่างมองเห็นชายผู้นี้ตั้งหน้าประกอบกรรมทำดีตลอดมาได้ยากจนลง และต้องเอาภรรยาไปขายเป็นทาส เมื่อได้เงินมาก็นำมาทำบุญสร้างกุศลต้องยากจนลงอีก จึงประชุมเทพเจ้าผู้ใหญ่ทั้งหลาย เมื่อได้พูดถึงเหตุใดชายผู้นี้มีใจบุญสร้างแต่กุศล ทำไมจึงได้รับความทุกข์ยากจนเช่นนี้ ทำไมเทพเจ้าผู้คอยช่วยเหลือมนุษย์ที่ประกอบคุณความดีไม่ช่วยให้ชายผู้นี้ได้รับความสุข เมื่อเข้าประชุม เทพเจ้าก็สั่งให้เปิดบัญชีดูกรรมใดจึงให้ชายผู้นี้ได้รับแต่ความทุกข์ยาก เมื่อเปิดบัญชีดูเทพดาผู้น้อยผู้รักษาบัญชีจึงบอกว่า

"อันชายผู้นี้ชาติก่อน ๆ สร้างกรรมไว้หนัก จะต้องใช้หนี้ถึงสามชาติจึงจะพ้นกรรม ในชาตินี้จะต้องตายเพราะความอดอยากยากจน และชาติต่อไปก็จะต้องถูกฟ้าผ่าตาย และต่ออีกชาติก็จะตายด้วยถูกเสือกัดตาย จะต้องใช้หนี้กรรมอีกสามชาติจึงจะพ้นทุกข์ยาก"

เทพเจ้าชั้นผู้ใหญ่ได้พิจารณาเห็นเป็นกรรมของชายผู้นี้หนัก ต้องใช้หนี้กรรมต่อไปถึงสามชาติจึงจะพ้นกรรม ทั้งมองเห็นใจชาตินี้ชายผู้นี้ก็ตั้งหน้าตั้งตาสร้างแต่กรรมดี มิได้สนใจในความสุขส่วนตัวต้องทนทุกข์ทรมาน เมื่อมีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์ก็เกิดเมตตาสงสาร คิดว่าสมควรที่จะพิจารณาลดโทษให้เพื่อสนองในการสร้างกรรมดีตลอดมา ตกลงเทพเจ้าชั้นผู้ใหญ่ก็ประชุมตกลงกัน ให้กรรมที่จะต้องรับทุกข์ทรมานถึงสามชาตินั้น ให้รวมมารับกรรมเพียงชาติเดียวในชาตินี้ ต่อไปก็ให้กรรมดีตามสนอง ตกลงพร้อมกันแล้วสั่งให้เทพเจ้าผู้ดูแลทุกข์สุขในโลกมนุษย์จัดการไปตามเทวบัญชาที่ได้ตกลงกันตามความเห็นชอบของเทพเจ้าชั้นผู้ใหญ่

ชายผู้ได้ขายภรรยาได้เงินมาก็นำไปสร้างกุศล ที่สุดก็ยากจนลง อดอยาก ลำบาก กำลังจะรอความ ตายอยู่ในป่านอกเมือง ทันใดนั้น ฝนตกใหญ่ ฟ้าก็ผ่าลงมาต้องตัวชายผู้เคราะห์ร้ายซึ่งกำลังจะอดอาหารตายจนสลบ ทันใดนั้นมีเสือใหญ่ตัวหนึ่งโดดออกมา กัดคอชายผู้นั้นจนขาดตาย แล้วก็หลบหนีเข้าป่าไป

ชาวบ้านไปเห็น ชายผู้เคราะห์นี้ไปนอน ตายอยู่ใน ป่า ต่างก็โจษกันเป็นเรื่องใหญ่ที่ชายผู้นี้ต้องรับกรรมสามต่อ คือ อดอยากอาหาร กำลังจะตายยังต้องฟ้าผ่าซ้ำอีก แต่แล้วยังไม่พอยังถูกเสือใหญ่มากัดที่คอ นับว่าเป็นผู้ที่เคราะห์ร้ายที่สุด

เมื่อเรื่องได้โจษจรรย์รู้ไปถึงภรรยา ของชายผู้เคราะห์ร้ายผู้นี้ เมื่อได้ทราบข่าวสามีได้ตายลงอย่างทุกข์ทรมานก็มีความโศรกเศร้าเสียใจ จัดแจงขออนุญาตนายผู้หญิงซึ่งเป็นภรรยาเศรษฐีไปดูศพของสามี รำพันถึงชีวิตที่ได้รับความทุกข์ยาก เพราะไม่เชื่อคำตักเตือนว่าการทำบุญไม่ได้เกิดผลดีอะไรให้เกิดขึ้นเลย ได้แต่รับเคราะห์กรรมความลำบากตลอดเวลา ภรรยาจึงได้จัดการทำศพตามประเพณี ก่อนที่จะนำศพ

ใส่โลงนำไปฝังนั้นหญิงผู้เป็นภรรยาได้กัดนิ้วชี้ของตัวจนเลือดไหล เอานิ้วเขียนเป็นหนังสือไว้ที่หน้าผากศพชายผู้เคราะห์ร้ายสามคำมีใจความว่า "บุญไม่ช่วย" แล้วนำเอาศพไปฝังตามประเพณี

ต่อมาพระเจ้าแผ่นดินได้เกิดทารกซึ่งเป็นรัชทายาทกับพระมเหสีเด็กที่คลอดออกมานั้นเป็นชายบนหน้าผากมีตัวอักษรติดอยู่สามคำว่า "บุญไม่ช่วย" นับแต่ทารกได้คลอดออกมาก็เอาแต่ร้องไห้ตลอดเวลา ไม่มีใครสามารถจะทำให้ทารกหยุดร้องไห้ได้ ทำให้พระเจ้าแผ่นดินมีความร้อนพระทัยมาก จึงปิดประกาศและตีฆ้องร้องป่าวไปตามที่ต่าง ๆ ว่า ถ้าใครสามารถจะทำให้ทารกหยุดร้องไห้ได้ จะขออะไรก็จะให้ทุกอย่างไม่ขัดข้อง ทั้งบอกลักษณะทารกมีตัวอักษรสามคำอยู่ที่หน้าผากด้วย หญิงผู้เป็นภรรยาเก่าของชายผู้เคราะห์ร้าย เมื่อได้ทราบเรื่องราวป่าวร้องและประกาศหาผู้ที่จะทำให้รัชทายาทที่จะให้หยุดร้องไห้และลักษณะของทารกที่จะเป็นเจ้าชายผู้สูงศักดิ์ต่อไปมีตัวอักษรบนหน้าผาก ก็นึกรู้ว่าสามีของตนได้มาเกิดจะ

เป็นผู้สูงศักดิ์ต่อไป ก็รับอาษาว่าเป็นผู้สามารถจะจัดการให้ทารกผู้สูงศักดิ์นั้นหายจากโรคร้องไห้ไม่หยุดได้ พระเจ้าแผ่น-ดินและพระมเหสีทรงมีความยินดีที่คนรับอาสาเช่นนั้น จึงได้นำทารกซึ่งกำลังร้องไห้มาให้หญิงผู้เป็นภรรยาเก่าของชายผู้เคราะห์ร้ายผู้นั้นรักษา

ทันใดนั้นเมื่อเห็นตัวอักษรบนหน้าผากก็แน่ใจว่า สามีของนางได้มาเกิดเป็นเจ้าชายผู้สูงศักดิ์แล้ว จึงอธิษฐานแล้วก็เอามือลูบตัวหนังสือที่หน้าผากเจ้าชายทารก พลางพูดว่า "บัดนี้ได้บุญมาสนองท่านแล้ว หนังสือสามตัวนี้ก็ไม่จำเป็นที่จะอยู่ต่อไป" เมื่อมือลูบไปถูกตัวหนังสือก็หายไปสิ้นจากหน้าผากทันใดนั้นเจ้าชายทารกก็หยุดร้องไห้ทันที

พระเจ้าแผ่นดินและพระมเหสีดีพระทัยมาก ได้รับสั่งกับหญิงผู้รักษาทารกให้หยุดร้องไห้ และทำให้ตัวหนังสือที่หน้าผากที่น่าเกลียดหายไปว่าเจ้าต้องการสิ่งใดเราจะประทานให้ทุกอย่าง หญิงผู้นั้นก็กราบทูลกับพระเจ้าแผ่นดินและพระ-มเหสีว่า จะไม่ขออะไรขอเพียงได้เป็นพระพี่เลี้ยงได้อยู่ใกล้ชิดกับเจ้าชายตลอดไปก็เป็นที่พอใจแล้ว พระเจ้าแผ่นดินดี

พระทัยทรงอนุญาตให้ตามคำขอ และทรงแต่งตั้งให้เป็นพระพี่เลี้ยง ผู้สูงศักดิ์ และ พระราชทานแก้วแหวน เงินทอง ข้าทาสหญิงชายบ้านเรือนที่ดินมากมาย เป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าแผ่นดินและพระมเหสีมีอำนาจเข้าเฝ้าได้ทุกเวลา ทั้งเจ้าชายผู้สูงศักดิ์และนางพระพี่เลี้ยงก็ได้รับความสุขด้วยกันตลอดมา นิทานเรื่องนี้แฝงไว้ด้วยคติธรรมเป็นเรื่องที่น่าคิด อาจจะแก้ปัญหาของผู้ที่เคยบ่นทำดีไม่ได้ดีบ้างไม่มากก็น้อย

ข้าพเจ้าก็อดคิดไม่ได้ว่าเรื่องนี้แม้จะเป็นนิทานโบราณ แต่ข้าพเจ้าก็เคยมีเรื่องจริงที่เกิดขึ้นแล้วในเมืองไทยเกี่ยวกับตายแล้วเกิด คือเมื่อสมัยข้าพเจ้าอยู่ในวัยเด็ก มีสามีภรรยาคู่หนึ่งอยู่กันมาด้วยความสงบสุข ต่อมาภรรยาตั้งท้องเมื่อครบกำหนดก็คลอดลูกออกมาเป็นผู้ชาย สองสามีภรรยาได้พยายามเลี้ยงดูลูกของตนอย่างดี แต่พออายุได้เพียง ๓ เดือน ก็ตาย เป็นที่เศร้าโศรกของสามีภรรยายิ่งนัก ต่อมาภรรยาก็ตั้งท้องอีก พอครบกำหนดก็คลอดออกมาเป็นชายและอยู่ได้เพียง ๓ เดือน ก็ตาย ต่อมาก็ตั้งท้องเช่นเดียวกัน และอยู่ได้ ๓ เดือน ก็ตาย

ฝ่ายสามีรู้สึกโกรธแค้นมากที่มาหลอกให้ท้องแล้วให้เลี้ยงเพียง ๓ เดือน พอเด็กคนที่ ๓ ก่อนจะใส่หม้อไปฝัง จึงเอาสันมีดอีโต้สับตรงหัวแม่มือซ้ายให้มันแบนเป็นเครื่องหมายว่ามันจะมาเกิดอีกไหม มันจะเป็นคนเก่ามาเกิดหรือไม่ และต่อมาภรรยาก็ตั้งท้องอีก เมื่อครบกำหนดก็คลอดออกมาเป็นชายแต่หัวแม่มือซ้ายนั้นแบนเหมือนสันมีดทุบ แต่คราวนี้เด็กไม่ตายเหมือนคนก่อน ๆ ได้เติบโตขึ้นมาแข็งแรงมีสุขภาพดี พวกเด็กรุ่นเดียวกันในสมัยนั้นเรียกเด็กคนนี้ว่า "อ้ายแบน" จะมีชื่อจริงอะไรจำไม่ได้ เข้าใจว่าในปัจจุบันนี้ยังคงมีชีวิตอยู่ นี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วเมื่อสมัยข้าพเจ้ายังเด็ก ๆ

วันนั้นเราได้รับความสนุกสนานที่ได้แลกเปลี่ยนการสนทนากันตลอดเวลา แม้ฝนจะลงมาบ้างก็ไม่เป็นอุปสรรคในการร่วมบุญกุศล ถวายเทียนเข้าพรรษาในวันนั้น เรากลับถึงบ้านด้วยความสบายใจ ด้วยความอนุเคราะห์จากที่ผู้ที่ข้าพเจ้านับถือ และเป็นผู้เล่านิทานที่เกิดประโยชน์ทางใจและท่านผู้นี้กับท่าน ที่เคยสร้างวิหารหลวงพ่อสุริยะมุนีหน้าสถานีรถไฟพระนครศรีอยุธยาคนเดียวกัน. สวัสดี

ความกตัญญู

อันความกตัญญูกตเวทีของชาวไทยเรานั้น ถือเป็นประเพณีมีมาแต่โบราณกาล เราจะพบได้จากหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช เมืองสุโขทัย ดังที่ข้าพเจ้าจะได้อัญเชิญคำจารึกเป็นลายหนังสือไทย ที่ท่านผู้ชำนาญในทางโบราณคดีได้พยายามอ่านจนได้ใจความ ข้าพเจ้าขอคัดตอนหนึ่งว่า

เมื่อชั่วพ่อกู กูบำเรอต่อพ่อกู กูได้ตัวเนื้อตัวปลากู เอามาแก่พ่อกู กูได้หมากส้มหมากหวานอันใดกินอร่อยดี กูเอาแก่พ่อกู กูไปตีหนังวังช้างได้ กูเอามาแก่พ่อกู กูไปท่บ้านท่เมือง ได้ช้างได้งวง ได้ปั่วได้นาง ได้เงินได้ทอง กูเอามาเวนแก่พ่อกู พ่อกูตายยังพี่กู กูพร่ำบำเรอแก่พี่กู ดังบำเรอแก่พ่อกู พี่กูตายจึงได้เมืองแก่กูทั้งกลม

นี่ก็เป็นหลักฐานที่ชี้ให้เห็นว่า ประเพณีไทยถือความกตัญญูเป็นหลักใหญ่ในสมัยโบราณ คล้ายจะเป็นมรดกตกทอดเก่าแก่มาก่อน สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช กรุงสุโขทัย เมื่อมาถึงในสมัยปัจจุบันนี้ รู้สึกว่าประเพณีศีลธรรมอันดีของชาวไทยได้เสื่อมทรามลง ดังจะได้เห็นได้รู้จากข่าวสาร ทั้งในหนังสือพิมพ์ประจำวัน และข่าวกระจายเสียงวิทยุอยู่เป็นประจำ เป็นเรื่องที่น่าเศร้าใจ อย่างที่เรา ๆ ท่าน ๆ ได้รู้กันแล้ว และภูมิใจที่เราสามารถรักษาประเพณีนี้ตลอดมาถึงรัชสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ถือความกตัญญูรู้คุณบิดามารดาปู่ย่าตายาย และครูบาอาจารย์ทั้งผู้มีพระคุณทั้งหลาย เป็นหลักสำคัญควรปฏิบัติ

แต่บัดนี้ ประเพณี อันดี งาม ของชาติไทย กำลัง จะหมดความหมายลงทุกทีฝ่ายผู้เฒ่าผู้แก่ที่เกิดในราชกาลที่ ๕ ต่างก็มีความรู้สึกเศร้าใจ บางท่านก็พูดว่า

"ถ้าหากว่าต่อไปผู้คนขาดศีลธรรม ขาดความกตัญญูรู้คุณบิดามารดาครูบาอาจารย์ ผู้มีพระคุณทั้งหลายมากขึ้นกว่านี้

บ้านเมืองก็จะเกิดมิคสัญญีความเดือดร้อน จะเกิดขึ้น ทุกหย่อมหญ้า เพราะคนชั่วมากกว่าคนดี ถ้าคนเราได้ละทิ้งประเพณีที่ดีงามมาแต่ยุคโบราณ บ้านก็จะไม่เป็นบ้าน เมืองก็จะไม่เป็นเมือง ข้าพเจ้าเคยอ่านพบหลักฐานชาวต่างประเทศบันทึกไว้ ต่อจากหลักศิลาจารึกยุคพระร่วงเจ้ากรุงสุโขทัย ก็ได้หลักฐานในยุคสมัยแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีจดหมายเหตุบันทึกของเอกอัครราชทูตพิเศษ ของสมเด็จ-พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดินประเทศฝรั่งเศสสมัยนั้น ท่านเอกอัครราชทูตพร้อมคณะได้เดินทางมาเจริญพระราชไมตรีในพระนครศรีอยุธยาท่านผู้นั้นคือมองสิเออร์เดอลา ลูแบร์ ท่านได้บันทึกในจดหมายเหตุ ในปี พ.ศ. ๒๒๓๑ บรรยายถึงเรื่องราวของคนไทยในสมัยนั้นอย่างชัดเจน มีเหตุผลแน่นอนกว่าฝรั่งอื่น ๆ ที่เคยเขียนมาก่อน ข้าพเจ้าขอคัดมาเล่าสู่กันฟัง คงจะเกิดประโยชน์บ้าง เพื่อจะได้มีโอกาสพิจารณาศึกษานิสัยของคนไทยในครั้งสมัยโบราณ ในความเห็นของชาวต่างประเทศที่เข้ามาในกรุงสยามได้กล่าวชมเชยไว้ว่า

กรุงศรีอยุธยาประเทศสยามนั้น ชาวไทยมีนิสัยใจคอความประพฤติในความรู้สึกว่า บุตรมีความรักใคร่เคารพอยู่ในโอวาทของบิดามารดา เป็นคนว่านอนสอนง่ายเชื่อถ้อยฟังคำที่บิดามารดาสั่งสอน ส่วนบิดามารดาก็วางตนอยู่ในศีลธรรมมีน้ำใจดีมีความเมตตากรุณาให้ความเอ็นดูอ่อนโยนต่อบุตร ไม่ข่มขู่บังคับบุตรจนเกินไป วางตนให้เป็นที่รักใคร่นับถือ ทำตนเป็นที่พึ่งของบุตร จะกล่าวถ้อยคำอันใดก็ล้วนแต่มีเหตุผลทางศีลทางธรรม ฉะนั้นโอวาทของบิดามารดาทั่วไปของชาวไทยจึงมีอานุภาพเป็นคำปกาศิตที่บุตรจะต้องปฏิบัติ เพราะเป็นการฝึกตนให้เป็นคนดี บิดามีอำนาจปกครองรับผิดชอบในครอบครัว หากบุตรไปก่อเหตุร้ายมีคดีอาญาใด ๆ เกิดขึ้นในแผ่นดินแล้ว ถ้าบุตรหลบหนีไปตามจับไม่ได้ บิดามารดาก็จะร่วมรับโทษถูกเฆี่ยนโบยและถูกจองจำ จนกว่าบุตรจะเข้ามามอบตัวรับโทษเพื่อถ่ายแทนบิดามารดา ส่วนบุตรเมื่อหลบหนีพ้นไปแล้ว เมื่อได้ทราบว่าบิดามารดาต้องรับโทษแทนตัว ก็มีจิตใจสงสาร ไม่สามารถจะหลบหลีกต่อไป ด้วย

ความรักใคร่เคารพกตัญญู ก็หวนกลับมามอบตัว แม้จะถูกโบยถูกฆ่าก็ยอมรับชะตากรรมให้ทางการพิจารณาโทษของตนต่อไป

ท่านลาลูแบร์ คงจะซาบซึ้งถึงชีวิตคนไทยในสมัยนั้นที่บุตรมีความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา จึงได้เขียนยกย่องไว้อย่างจับใจว่า แม้บุตรจะมีโอกาสที่จะหนีเอาตัวรอดได้ไป เพราะเกรงกลัวโทษที่จะต้องได้รับ แต่บุตรก็ไม่ยอมเห็นแก่ตัวทำเช่นนั้น และไม่มีบุตรคนใดที่จะยอมปล่อยให้บิดามารดาตกเป็นนักโทษถูกจองจำแทนตน แม้จะเกรงกลัวในโทษที่ตนจะได้รับก็ตาม แต่ความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณสูงเหนือกว่าชีวิต จึงเป็นที่น่ายกย่องสรรเสริญ

พูดถึงในด้านการอบรมซึ่งบิดามารดามีต่อบุตร ท่านเอกอัครราชทูตลาลูแบร์ สังเกตเห็นจึงได้กล่าวไว้ว่า

คนไทยตั้งใจอบรมฝึกฝนให้บุตรประพฤติตนอยู่ในที่ชอบ ให้ได้การศึกษาเล่าเรียน มีอัธยาศัยดีงาม มีความสงบเสงี่ยมเจียมตน พอใจที่จะสงบปากสงบเสียง จะไม่กล่าว

ถ้อยคำอันใดที่เป็นการก้าวร้าวให้เป็นที่กระทบกระเทือนจิตใจของผู้อื่น และไม่เป็นที่พอใจของผู้ฟัง สำหรับแขกเมืองหรือชาวต่างประเทศ คนไทยมักจะปริปากพูดน้อย จะไม่ยอมพูดอะไรออกมาโดยไม่ได้คิดเสียก่อน และจะไม่ยอมพูดในสิ่งที่ไม่จำเป็น ฉะนั้นคำพูดของคนไทยจึงอ่อนหวานเป็นที่เชื่อถือได้ว่ามีสัจจะ เพราะพูดออกมาด้วยน้ำใสใจจริง

คนไทยมีภาษาที่จะใช้แสดงความเคารพยกย่องให้เกียรติเป็นคำผิดแผนกว่าคำธรรมดาสามัญ สำหรับผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่ดีกว่าภาษาฝรั่งเศษ เป็นคำที่ใช้กับเจ้านาย และขุนนางผู้ใหญ่ และคณะชาวฝรั่งเศษที่มาในนามของราชทูตก็ได้รับเกียรติ ได้รับคำยกย่องอย่างสูง

เมื่อพูดถึงการศึกษาเล่าเรียนในสมัยกรุงศรีอยุธยา ครั้งรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชนั้น ท่านลาลูแบร์ได้กล่าวไว้ว่า การเล่าเรียนศึกษาวิชาในครั้งนั้น พระภิกษุสงฆ์ทำหน้าที่เป็นครูสอนทั้งอ่านและเขียน ทั้งได้อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้อยู่ในศีลธรรม สอนให้รู้หลักทางพระพุทธศาสนาตลอด

จนพุทธประวัติ ยังสอนภาษาบาลีตลอดจนกฎหมายทางบ้านเมือง ตามธรรมดาพระภิกษุสงฆ์ต้องอุปสมบทในพระพุทธ-ศาสนาเป็นเวลานานปี ได้ศึกษาเล่าเรียน มีความรู้ลึกซึ้งเชี่ยวชาญทั้งทางโลกและทางธรรม ฉะนั้นคนไทยจึงนิยมส่งบุตรเข้าวัดเพื่อรับการศึกษาหาความรู้ต่าง ๆ จากพระภิกษุสงฆ์ผู้เป็นอาจารย์ บางคนก็ให้บุตรหลานของตนเข้าบรรพชาเป็นสามเณร เพื่อศึกษาด้านศีลธรรมในทางพระพุทธศาสนาหาความรู้ต่อไป

นี่ก็เป็นหลักฐานแสดงว่า คนไทยเราได้ยึดถือความกตัญญูกตเวทีเป็นหลัก นับแต่สมัยดึกดำบรรพ์ตลอดมา จึงมีความอยู่ดีกินดี บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์ มีทรัพย์ในดินสินในน้ำ เป็นเมืองแห่งพระบวรพุทธศาสนาเป็นหลักแห่งความจริงให้ผลแก่ผู้ปฏิบัติธรรมให้เห็นทันตา และตลอดมารัชสมัยแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ก็ได้มีหลักฐานของนักการทูตชาวอังกฤษผู้หนึ่งมีนามว่าด๊อกเตอร์ ยอห์น ครอเฟิด ท่านผู้นี้ได้บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบได้เห็นอย่างสนใจของเมืองไทย ในรัชสมัยแผ่นดินของสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

ในรัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๖๔ ท่านด๊อกเตอร์ ยอห์น ครอเฟิด ได้รับคำสั่งจากผู้สำเร็จราชการแห่ง อินเดีย ของ อังกฤษ ในสมัยนั้นให้เป็นทูตเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรีกับพระเจ้ากรุงสยาม ได้กล่าวไว้ว่า

คนไทยในประเทศสยามมีขนบธรรมเนียมประเพณี และอารยธรรมสูงสุดในบรรดาชาวชาติต่าง ๆ ในเอเชียแถบร้อนซึ่งตั้งอยู่ระหว่างประเทศอินเดียและประเทศจีน นี่เป็นหลักฐานพอที่จะเชื่อได้ว่า การบันทึกในสายตาของชาวต่างประเทศชั้นปัญญาชนในยุคนั้น ทำให้มองเห็นวัฒนธรรมของไทยสูงเด่นเป็นที่ยกย่องของผู้ที่รู้เห็นของชาวต่างประเทศ ที่ได้คบค้ากับชาวไทยทั่วไปในสมัยโบราณ

บัดนี้มาถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งโลกกำลังปั่นป่วนเพราะชาวโลกกำลังเสื่อมโทรมแห่งศีลธรรม มีจิตใจเหี้ยมโหดดุร้าย ต่างก็คอยแย่งชิงอำนาจเห็นแก่ตัวโลกกำลังต้องการสันติภาพ แต่ความสงบสุขสันติภาพจะมีได้ก็ต้องให้ชาวโลกเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และย่อมจะต้องอาศัยศีลธรรม มีความเมตตา

ปราณีตเป็นข้อใหญ่ ถ้าจิตใจมนุษย์ยังโลภหลง คอยเอารัดเอาเปรียบไม่มีสัจจะมีแต่ความหลอกลวง สัญญาใดก็ไม่เกิดผลตราบใด ตราบนั้นโลกก็จะอยู่ไม่เป็นสุข เรื่องเล็กน้อยก็จะกลายเป็นเรื่องใหญ่โต หากต่างให้ความเห็นอกเห็นใจ มีศีลธรรมรักษาสัจจะ สัญญาเรื่องใหญ่ก็จะกลายเป็นเรื่องเล็กเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น แต่ในปัจจุบันนี้ศีลธรรมและประเพณีก็ยังไม่สุดสิ้น วัฒนธรรมและประเพณีเก่าแก่หาได้สูญสิ้นไปไม่ ยังมีผู้ยึดถือฝึกฝนอบรมกุลบุตรให้ปฏิบัติได้ผลตลอดมา ข้าพเจ้านึกถึงเรื่องความกตัญญูนี้ก็เพราะว่า

วันหนึ่งเพื่อนที่รักใคร่นับถือกับข้าพเจ้ามาเก่าแก่แต่วัยรุ่นได้มาหาเราไม่ได้พบกันเป็นเวลาช้านาน แม้เราจะอยู่ในพระนครด้วยกัน เพราะต่างคนก็มีภาระกิจที่จะต้องรับผิดชอบไม่เหมือนเมื่อครั้งวัยหนุ่มไม่มีภาระกิจที่จะต้องกังวล เราได้แต่ท่องเที่ยวขึ้นเหนือล่องใต้หัวหกก้นขวิด เพราะห่วงภาระยังไม่เกิดขึ้น เรายังมีตำแหน่งต่ำ ๆ ในทางญาติเป็นเพียงลูกและน้องและพี่น้าอาร์อย่างสูง แต่ต่อมาเราก็ได้รับตำแหน่ง

สูงขึ้นเป็นลุง ซึ่งเป็นตำแหน่งภาระหนักเบาตามจำนวนสายโลหิตซึ่งเป็นผลเมือง อยู่ในความรับผิดชอบของเราและในปัจจุบันนี้เราได้รับตำแหน่งสูงขึ้นเป็นตาเป็นปู่ ซึ่งแม้ว่าเราไม่อยากจะรับ มันหมายถึงความชราเป็นไม้ที่ใกล้ฝั่ง แต่ธรรมชาติก็ยัดเยียดให้เรารับจนได้ นี่แหละทำให้เราเหินห่างกันไปนาน ๆ จึงจะได้พบกันสักครั้ง เพราะเราต่างมีอาชีพไปคนละทาง

วันหนึ่งเพื่อนได้สนทนากันในเรื่องราวความกตัญญูของคนในยุคปัจจุบันจึงได้ทราบว่าเพื่อนเคยไปอเมริกา และการไปอเมริกาคราวนั้น ก็ถือโอกาสไปในงานรับปริญญาของบุตรชาย และไปแสดงความขอบคุณพวกครูบาอาจารย์ที่ลูกได้จดหมายยกย่องมาว่า ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือทุกสิ่งทุกอย่างจนได้เรียนจบ ข้าพเจ้าฟังแล้วก็พลอยปลื้มใจ บางครั้งเพื่อนเล่าถึงเหตุการณ์ของบุตรชายเมื่ออยู่ในอเมริกาให้ฟังทำให้ข้าพเจ้าตื่นตันใจไปด้วย ฉะนั้นจึงคิดว่าความกตัญญูนั้นผู้ใดยึดถือไว้ได้ย่อมจะเป็นศิริมงคลแก่ตนเอง และเป็นที่รักใคร่เอ็นดูของผู้อื่น เช่นเรื่องบุตรของเพื่อนเป็นต้น

เพื่อนได้เล่าว่า "ก่อนที่ผมจะส่งบุตรไปศึกษาต่อต่างประเทศนั้น ผมได้อบรมสั่งสอนถึงความประพฤติในสิ่งใดควรไม่ควร สอนให้มีความกตัญญูกตเวที ให้รู้บุญคุณต่อผู้มีพระคุณ ให้ความเคารพผู้เฒ่าผู้แก่ นี่เป็นหลักฐานสำคัญที่ประเพณีอันดีงามของเราชาวไทย ผลเองก็ได้รับการอบรมจากพ่อแม่มาเหมือนกันจึงสอนลูก อย่าได้ทิ้งหลักอันนี้ ขอให้นึกว่าเราเพียงแต่ไปศึกษาเล่าเรียนวิชาความรู้ มิใช่จะไปเอาอย่างประเพณีของเขามาด้วย เพราะโลกได้ยกย่องนับถือว่าวิชาความรู้ทางโลกทางวิทยาศาสตร์ของเขาเจริญก้าวหน้ามากเป็นที่รู้จักกันทั่วไป แต่ประเพณีของเราสอนให้มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณนั้น มีศีลธรรมซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ยกย่องนับถือของชาวต่างชาติแต่ครั้งโบราณมาแล้ว บุตรชายของผมคนโตได้ศึกษาสำเร็จได้ปริญญาโท และเข้ารับราชการชั้นเอกในปัจจุบันนี้ คนที่สองได้ทำวิทยานิพนธ์ ได้รับการยกย่องในหนังสือพิมพ์ทางอเมริกา และบุตรชายคนเล็กได้จากกรุงเทพ ฯ ไปเรียนต่อที่อเมริกา เมื่อปี ๑๙๕๙ เมื่อไปถึงก็

เข้าศึกษาที่ COFFEYVILLE COLLEGE, KANSAS, U.S.A. เป็นครั้งแรก และไปหาบ้านเช่าก็ไปได้บ้านของผู้เฒ่าสองสามีภรรยาจึงได้ตกลงเช่าห้องอยู่ตลอดมา ท่านผู้เฒ่าทั้งสองนี้ฝ่ายสามีเป็นช่างไม้รับซ่อมแซมสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่าที่คนอายุมากจะทำได้ ส่วนรายได้ก็พอเลี้ยงชีพ โดยไม่ฝืดเคืองนัก ต่อมาชายชราผู้เป็นสามีก็ถึงแก่กรรมลง บุตรของผมก็ช่วยเหลือทุกอย่างในงานศพ เท่าที่จะช่วยทำได้

ในงานศพของชายผู้เป็นสามี จึงรู้ว่าชายชรานั้นมีบุตรหลายคนเพราะได้มีพวกบุตรหลานทั้งชายหญิงจากรัฐต่าง ๆ มาในงานศพตามประเพณีครั้งนี้พร้อมหน้ากัน บุตรของสามีภรรยาคู่นี้ ต่างก็เติบโตมีครอบครัวแยกย้ายกันไป มีหลักฐานในการงานอาชีพต่าง ๆ กัน บ้างก็เป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัย บุตรทั้งชายหญิงต่างก็มีรถยนต์ส่วนตัวด้วยกันทุกคน เมื่อมาในงานฝังศพผู้เป็นบิดาเสร็จแล้ว พวกลูก ๆ ต่างก็พากันแยกย้ายกลับไปที่อยู่ของตน มิได้เหลียวแลสนใจหญิงชราผู้เป็นมารดาว่า ความเป็นอยู่จะเป็นอย่างไรคล้ายกับเป็นคน

อื่นที่ไร้ญาติขาดมิตรไม่ใช่มารดากับบุตร ปล่อยให้หญิงชรา ผู้เป็นแม่ได้รับความเศร้าโศกเสียใจว้าเหว่อยู่แต่ผู้เดียว แต่ก็ ได้อาศัยนักเรียนไทยบุตรชายของผมผู้อยู่ใกล้ชิด เป็นผู้คอย ช่วยเหลือปลอบโยนให้คลายความเศร้าโศกระลึกถึงสามีที่ตาย จากไป และช่วยให้ความว้าเหว่น้อยลง บุตรของผมได้ ปฏิบัติแม่เฒ่าผู้นี้คล้ายกับแก เป็นญาติผู้ใหญ่อันสนิทของเรา ให้ความเคารพนับถือ ให้ความเห็นอกเห็นใจ ทำให้แกเกิด ความรักใคร่เห็นความดีที่บุตรของผมเอาใจใส่ปฏิบัติช่วยทุก อย่างที่จะช่วยได้ จึงทำให้แกคลายความเศร้าโศกลงได้แกจึง รักใคร่ยิ่งกว่าบุตรของแก ในความรู้สึกปัจจุบันเวลานั้น

การที่ต้องเสียสามีของหญิงชรา ทำให้รายได้ในการ ครองชีพผิดคืองแม้จะมีรายได้จากรัฐบาลให้การสงเคราะห์คน ชราก็ไม่มากนัก มิได้ทำให้อยู่ดีกินดี ฉะนั้นนอกจากความ ว้าเหว่แล้วการเงินก็อยู่ในขั้นไม่เพียงพอ ที่สุดต่อมาหญิงชรา ก็ได้ขายบ้านที่เป็นสมบัติชิ้นเดียว นำเงินไปฝากประจำใน ธนาคาร เพื่อหวังดอกเบี้ยเลี้ยงชีพต่อไป แล้วมาเช่าบ้านอยู่

อีกแห่งหนึ่ง และบุตรชายของผมก็ได้มาเช่ารวมอยู่ด้วยอย่างใกล้ชิดกับหญิงชรา เพราะสงสารว่าแกอยู่อย่างโดดเดี่ยว จึงคอยเอาใจใส่ดูแลคอยปลอบโยนให้แกมีชีวิตแช่มชื่นขึ้นแม้แต่จะขายบ้านแล้วได้นำเงินไปฝากธนาคาร หวังดอกเบี้ยก็ยังไม่พอการใช้จ่าย ความสนิทสนมหญิงชรากับบุตรของผม ซึ่งเป็นนักเรียนไทยนั้น ทำให้แกมีชีวิตสดชื่นขึ้นบ้าง ที่มีคนเอาใจใส่ช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่ต้องขอร้องและไม่หวังสิ่งใดตอบแทน หญิงชราซาบซึ้งความดีของบุตรชายผมผู้นี้ตลอดมา บางครั้งหญิงชราคิดถึงพวกลูก ๆ หลาน อยากจะพบอยากจะเห็นจึงได้เขียนจดหมายไปถึง ขอให้พาลูกหลานๆไปหาแกบ้างเพราะแกว้าเหว่ แต่ก็ได้รับคำตอบจากพวกลูกว่าเสียเวลาเพราะทางไกล ถ้าคิดถึงหลานจริง ๆ ก็ให้หญิงชราผู้แม่ขึ้นรถประจำทางไปหา วันหนึ่งหญิงชราได้ปรารภขึ้นกับบุตรชายของผมว่า เงินที่ได้จากการสงเคราะห์คนชราและเงินที่ขายบ้านฝากไว้ในธนาคารประจำ เพื่อให้ได้ดอกเบี้ยมาใช้จ่ายก็ดี แต่ยังไม่พอกับค่าครองชีพประจำเดือน จะขอเงินพวกลูก ๆ ก็เกรงจะผิดหวังจะขายหน้า

บุตรชายผมจึงบอกว่า "ตามประเพณีของไทยเรานั้น บุตรจะต้องเลี้ยงดูบิดามารดาเมื่อเวลาแก่เฒ่าเป็นการตอบแทนที่บิดามารดาเลี้ยงบุตรมาและให้การศึกษา ถ้าบุตรมีฐานะดีก็จะนำบิดามารดาไปอยู่ร่วมบ้านให้ความสุขสบาย ฉะนั้นการที่จะออกปากกับบุตรนั้นไม่เป็นสิ่งควรละอาย บิดาผมเคยเลี้ยงดูคุณปู่ คุณย่า ให้มีความสุขมาแล้ว และก็ได้สั่งสอนให้ลูก ๆ ปฏิบัติตาม แม้ผมจะมาศึกษาอยู่ในอเมริกาแล้ว บิดาผมก็ยังตักเตือนมาทางจดหมาย ให้รักศีลธรรมและประเพณีไว้เสมอ

หญิงชราพูดขึ้นว่า "ทำไมประเพณีที่บ้านเมืองของเธอถึงได้มีวัฒนธรรมดีเช่นนี้ ทำไมฉันจะได้รู้จักกับบิดาของเธอที่ได้อบรมสั่งสอนเธอได้ดี เหมือนพระเจ้าส่งเธอมาให้เป็นลูกของฉันเมื่อยามชรา เมื่อลูกอันแท้จริงของฉันเขาต่างไม่สนใจ ฉันอยากจะจดหมายไปขอบใจบิดาของเธอ ซึ่งทำให้ฉันมีลูกดียิ่งสุภาพเรียบร้อยเป็นคนไทย ฉันรักเธอมากและซาบ-

ซึ้งถึงคุณความดี คิดว่าเธอเป็นลูกรักของฉันตลอดไป ทำไมประเพณีของเธอผิดกับประเพณีของเราจะเล่าให้เราฟังได้ไหม"

บุตรชายของผมได้บอกว่า "ขนบธรรมเนียมประเพณีของเราชาวไทยมีมาแต่โบราณกาลแล้วว่า ให้บุตรมีความเคารพนับถือบิดามารดา มีความกตัญญูกตเวที ให้ ความเคารพนับถือผู้สูงอายุเหมือนญาติสนิท เมื่อจะทำสิ่งใดพอที่จะช่วยเหลือได้ ก็ช่วยด้วยความเคารพ และเต็มใจ ไม่มีความรังเกียจ นี่ถ้าเป็นเมืองไทยพวกบุตรจะต้องมีหน้าที่คอยดูแลเลี้ยงดูบิดามารดา เมื่อวัยชราให้มีความสุขไม่ให้ได้รับความเดือดร้อนใด ๆ ไม่ให้บิดามารดาในวัยชราต้องว้าเหว่ จะแวดล้อมไปด้วยบุตรหลาน จะคอยระวังไม่ทำอะไรให้เป็นที่กระทบกระเทือนจิตใจ เราถือว่าบิดามารดาเป็นพระเจ้าของลูก ๆ

เมื่อหญิงชราได้ฟังเช่นนั้น ก็ร้องไห้พลางพูดว่า "ประเพณีของเราไม่สนใจกับคนแก่ เขาปล่อยไว้ให้อยู่ตามยถากรรมตามลำพัง

บุตรของผมก็มีความสงสารขอร้องให้หญิงชราเร่งมีจดหมายไปบอกพวกลูกให้มาพร้อมหน้ากันที่บ้าน แกบอกว่ามีเรื่องสำคัญจะปรึกษาหารือด้วยถ้าพวกลูก ๆ มาถึงก็ขอให้แกชี้แจงเหตุผลให้ลูก ๆ ช่วยเหลือ หญิงชรานั้นแรก ๆ ก็ไม่ค่อยจะกล้าเขียนจดหมายไปนัดพวกลูก ๆ เพราะกลัวพวกลูกๆ จะปฏิเสธก็จะได้อาย แต่ก็ทนคำวิงวอนและรับรองจากบุตรชายของผมว่า คนอเมริกันกับคนไทยก็มีจิตใจคล้ายกันที่มีจิตเมตตากรุณา หากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติมานั้น ผิดแผกแตกต่างกัน แต่ก็จะปรับปรุงให้เข้ากันได้ในทางที่ดีงามคิดว่าบุตรชายหญิงของแกผู้มีความรู้คงจะพิจารณาเหตุผล แล้วก็คงจะเห็นดีเห็นงามด้วย

เมื่อหญิงชราได้ฟัง และทนคำอ้อนวอนรบเร้าบุตรชายของผมไม่ไหวทั้งแกก็มีความเกรงใจรักใคร่เหมือนบุตรในไส้ จึงจำต้องเขียนจดหมายไปบอกพวกลูกหลานตามคำขอร้อง ครั้นถึงวันกำหนดนัดพวกลูก ๆ ชายหญิงก็มากันพร้อมหน้าตามเวลานัดไว้ เมื่อบุตรมาพร้อมหน้ากันแล้ว หญิงชราก็พูดขึ้นว่า

"การที่แม่เรียกมาพร้อมหน้ากันนี้เป็นความคิดของนักเรียนไทยซึ่งได้ปฏิบัติแม่ คอยปลอบโยนแม่ให้หายจากความว้าเหว่ และได้เล่าถึงประเพณีของคนไทย บุตรจะต้องรับเลี้ยงดูบิดามารดาเมื่อยามชรา ไม่ให้ได้รับความอนาทรร้อนใจในบั้นปลายของชีวิต แม้เขาจะเป็นคนละชาติกับเรา แต่เขาก็ปฏิบัติแม่และช่วยเหลือทุกอย่างเท่าที่เขาจะช่วยได้ มิได้มีความรังเกียจ เมื่อเขาเห็นว่าแม่มีรายได้เล็กน้อย ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ก็ขอให้แม่เรียกร้องไปให้พวกลูก ๆ มาพร้อมหน้ากัน เพื่อจะได้หาทางที่จะช่วยเหลือ ให้แม่พ้นจากความยากลำบาก เพราะแม่อายุมากแล้ว จะอยู่รบกวนพวกลูก ๆ ไม่นานก็จะจากไป แม่เองก็เกรงใจพวกลูก ๆ ไม่อยากจะรบกวน ไม่กล้าจะ จดหมายไปบอกแต่นักเรียนไทยผู้นี้ได้รบเร้าให้แม่จดหมายไปบอก ทั้งเขาบอกว่าเขารู้จิตใจคนอเมริกันดีว่าเป็นคนมีเหตุผลและศีลธรรมนิสัยคล้ายคนไทย ฉะนั้นแม่จึงกล้าเขียนไปบอกลูกให้มานี่แหละเป็นต้นเหตุ ขอให้ลูก ๆ พิจารณาหาทางให้แม่ได้รับความสบายใจในบั้นปลาย เพื่อให้แม่มีชีวิตอยู่ต่อไปได้โดยไม่ยากแค้นเท่านั้นก็พอใจแล้ว"

พวกลูก ๆ ได้ฟังแม่กล่าวเช่นนั้น ก็มองดูตากันแล้วก็ขอเวลาประชุมตกลง ขอความเห็นกันก่อนว่าควรจะทำอย่าง-ไรดี เมื่อพวกลูก ๆ ของหญิงชราได้ขอความเห็นจากพวกพี่ๆ น้อง ๆ ต่างก็ลงความเห็นว่า คนชาติอื่นมีประเพณีคุณธรรมได้มาช่วยเหลือมารดาทุกอย่างทุกทาง เพื่อให้คนแก่รู้สึกมีชีวิตจิตใจสดชื่น ซึ่งพวกเราผู้เป็นลูก ๆ ต่างก็ทอดทิ้งมิได้มาดูแลทุกข์สุขแกเลย ฉะนั้นต่อไปนี้ขอให้แบ่งหน้าที่ผลัดกันมาเยี่ยมเยียนแกเดือนละครั้ง ส่วนการที่จะช่วยค่าครองชีพนั้น ต่างคนตกลงสมัครใจจะออกค่าเลี้ยงดู บางคนที่มีฐานะดีก็ออกให้เดือนละ ๓๐ ดอลล่าร์ และบางคนก็ออกให้เดือนละ ๒๐ ดอลล่าร์ เมื่อรวบรวมแล้วหญิงชราก็ได้เงินเดือนจากลูก ๆ อีกประมาณเกือบสองร้อยดอลล่าร์ต่อเดือน เมื่อได้บวกกับดอกเบี้ยที่ได้จากธนาคารและเงินสดสงเคราะห์คนชราก็เกือบสามร้อยดอลล่าร์แล้ว

เมื่อพวกลูก ๆ ได้ตกลงกันเป็นที่เรียบร้อย และบอกให้แกทราบ หญิงชราดีใจจนน้ำตาไหล เพราะแกมองเห็นอนาคต

ที่จะพ้นความทุกข์ยากลำบากเที่ยวกอดพวก บุตรสาว บุตรชาย แสดงความขอบใจตื่นเต้นและมีความยินดีต่อจากนั้นหญิงชราก็ไม่ว้าเหว่ เพราะพวกลูกหลานผลัดกันมาเยี่ยมเยียนดูแลทั้งการเงินก็มิได้ขัดสนเหมือนแต่ก่อน บั้นปลายชีวิตก็คล้ายกับชาวไทยผู้หนึ่งไม่แห้งแล้ง มีความสดชื่นกว่าแต่ก่อนมาก นับว่านักเรียนไทยได้ทำประโยชน์แก่ตัวแกอย่างดียิ่ง

ต่อมาเมื่อปี ๑๙๖๔ บุตรชายของผมก็ได้ทำปริญญาสำเร็จในวิชา BUSINESS ADMINISTRATION, B. SC บุตรชายได้จดหมาย แจ้งมาถึงผม ว่าพวก ครูบาอาจารย์ต่างก็ชื่นชมยินดีที่ได้ทราบข่าวที่แกได้ทำให้หญิงชราได้พ้นจากความทุกข์ยากลำบากอย่างหญิงชราทั่ว ๆ ไปในอเมริกามากลายเป็นหญิงชราที่มีบุตรหลานเอาใจใส่และทุกคนช่วยค่าเลี้ยงชีพนอกจากเงินที่ได้จากสงเคราะห์คนชราแล้ว ก็ยังมีพวกลูก ๆ ช่วยเหลือประจำเดือน ผู้รู้และหญิงชราต่างก็มีความยินดียกย่องถึงผมผู้เป็นบิดา ที่ได้อบรมให้ความรู้ในประเพณีศีลธรรมแก่บุตร จนได้สร้างกรรมดีไว้ทางจิตใจมนุษย์ด้วยขนบประเพณี

ของไทย จนเป็นที่น่าชื่นชมยินดี นี่เป็นต้นเหตุที่ผมไปรับบุตรชายเมื่อได้รับปริญญา และถือโอกาสได้ไปเยี่ยมครูบาอาจารย์ที่ได้รักใคร่บุตรชายของผม และหญิงชราที่ได้โอดครวญถึงคุณความดีในตัวบุตรชายของผมอย่างฝังจิตใจ ผมได้รับการต้อนรับจากพวกครูบาอาจารย์ของบุตรชาย ด้วยการมารับที่สนามบิน และมีการเชิญเลี้ยงอาหารและแสดงความยินดีแต่พวกลูก ๆ ของหญิงชราต่างก็มาต้อนรับแสดงความยินดีกับผมด้วย

สิ่งที่เศร้าใจผมอย่างไม่รู้ลืมในครั้งนั้นก็คือ เมื่อหญิงชราพอรู้ว่าผมจะพาบุตรชายกลับเมืองไทย แกก็เสียใจตัดพ้อร้องไห้รำพันออกมา อย่างหมดสติลืมตัวว่า

"โธ่ จะเอาลูกชายของฉันไปไหน ลูกชายที่เป็นคนไทยที่ฉันรักยิ่งชีวิต ถ้าฉันไม่มีลูกชายคนนี้ ฉันต้องตายแน่"

แต่เมื่อแกได้สติแกก็แสดงความเสียใจและขอโทษ ที่แกพูดอะไรออกมาอย่างไม่รู้ตัว น้ำตาของหญิงชราไหลนองหน้า

บุตรชายของผมและตัวผมเองก็อดกลั้นน้ำตาไม่ได้ เมื่อได้พยายามปลอบใจแกว่า เมื่อกลับมาเมืองไทยแล้วจะพยายามหาโอกาสมาเยี่ยมแกอีกจะไม่ยอมลืมแกเป็นอันขาด เมื่อถึงเวลาที่เราจะออกเดินทางกลับ ก็มีพวกครูบาอาจารย์ และชาวบ้านต่างก็มีจิตใจอันงามได้มาที่สนามบิน หญิงชราอุตส่าห์มาส่ง แกแสดงความเสียอกเสียใจร้องไห้อาลัยในตัวบุตรชายของผม เราต้องปลอบโยนแกให้สร่างคลายความเศร้าโศรกสัญญาว่าจะส่งข่าวทาง จดหมายมา ถึงแกเดือนละ ครั้งเป็น อย่างน้อยตลอดไป ในวันที่ผมเดินทางจะออกจากอเมริกานั้น เป็นภาพที่ประทับใจในชีวิตของผมอย่างไม่รู้ลืมตลอดไป จึงอยากจะพูดว่า ALTHOUGH COFF EYVILLE IS ASMALL TOWNBUT THE PEOPLE HERE ARE VERY NICE, KIND AND HELPFUL

นี่แหละเป็นต้นเหตุทำให้ผมเดินทางไปรับลูกที่อเมริกา หญิงชราและบุตรชายของผมก็ได้มีจดหมายโต้ตอบ ส่งข่าวสุขทุกข์ถึงกันเสมอตลอดมา

พยานปากเอก

มนุษย์ที่เกิดมาในโลกส่วนมาก ธรรมชาติสร้างมาให้มีจิตปกติบริสุทธิ์ประจำตัวบุคคล ต่างมีจิตใจรักความเป็นธรรม ไม่ชอบความชั่ว มีความเมตตาสงสาร อยากทำความดีเป็นสมบัติติดตัวมาแต่กำเนิด เด็กที่เกิดมามีอายุพอสมควร เมื่ออ่านหนังสือออกพอรู้ดีรู้ชั่ว ยังมีนิสัยปกติเดิมของมนุษย์ที่บริสุทธิ์ จะมีความรู้สึกไม่ว่าจะอ่านหนังสือก็ดี ดูโทรทัศน์ ดูละครลิเก งิ้ว หรือภาพยนตร์ก็ดี เด็กทุกชาติทุกภาษาแม้แต่ตัวเราเองเมื่อยังเป็นเด็กก็เช่นเดียวกัน ความรู้สึกนั้นคือ ความเกลียดชังคนทุจริต หรือพวกผู้ร้ายที่ก่อกวนสังคมให้เดือดร้อนในเรื่องนั้น ๆ เมื่อดูงิ้วหรืออ่านเรื่องจีนเราก็เกลียดชังพวกกังฉิน พวกคนโกงฉ้อราษฎร์บังหลวง สงสารพวกตงฉินขุนนางผู้ซื่อสัตย์

พวกคนดูภาพยนตร์ก็อยากให้ผู้ร้ายแพ้ ถูกชกถูกจับ พร้อมกับ เอาใจช่วย พระเอก ในท้อง เรื่อง ตลอด เวลา เพราะพระเอกจะต้องเป็นคนดีมีศีลธรรม ช่วยดับความเดือดร้อนให้แก่ผู้สุจริตโดยทั่วไป เมื่อเด็ก ๆ ก็มีคววามรู้สึกเช่นเดียวกัน หากแต่เมื่อเติบโตขึ้น สิ่งแวดล้อมหรือการอบรมสั่งสอนที่เป็นไปในทางดีหรือชั่ว ทำให้จิตใจเปลี่ยนแปลงไปจากจิตปกติไปสู่ความผิดปกติ

ผู้ใหญ่รุ่นก่อนคงได้ทราบข่าวเสมอในสมัยนั้นว่า มีผู้หญิงรุ่นคุณอาว์ คุณป้า คุณยาย ที่ชอบดูละคร ดูลิเกแลาผู้แสดงตัวโกงเล่นถึงอกถึงใจ เห็นจริงเห็นจัง พอละครหรือลิเกเลิกแล้ว ผู้แสดงตัวโกงหมดหน้าที่ เดินออกมาจากโรงก็โดนคุณป้าคุณยายรุมกันด่าว่า

"อ้ายฉิบหาย คนใจร้าย"

เล่นเอาผู้แสดงเป็นตัวโกงต้องยกมือไหว้ แล้วก็พูดเสียงละห้อยอย่างน่าสงสารว่า

"โธ่ คุณป้า คุณยายครับ นั่นมันเรื่องในบท ผมต้องเล่นไปตามท้องเรื่อง ความจริงผมไม่อยากเล่นเป็นตัวโกงตัวผู้ร้ายหรอกครับ เพราะมีแต่ถูกคนแช่งคนด่า ไม่มีใครชมใครเขาสงสารหรอก ไม่เหมือนพระเอกนางเอกมีแต่คนรักคนสงสาร

นี่ก็ชี้ให้เห็นแล้วว่านิสัยดั้งเดิมของคนเรานั้น รักความยุติธรรม รักความดี เกลียดชังคนโกงคนทุจริตคิดชั่ว เรามาดูชีวิตของบุคคลผู้หนึ่งกันดีกว่า.....

ท่านผู้นี้เป็นเพื่อนรุ่นพี่ ครั้งหนึ่งในชีวิตท่านได้รับประสพการณ์ที่ต้องใช้ความรู้สึกดั้งเดิม การรักความยุติธรรมเป็นเครื่องตัดสินใจ บางทีท่านอาจจะได้แง่คิดที่พอจะมองเห็นว่า คนที่ทำชั่วเป็นมารสังคมคิดทุจริตจิตใจเหี้ยมโหดดุร้ายเหล่านี้ เป็นพวกที่มีจิตใจผิดปกติจากสามัญชนคนธรรมดาแม้เรื่องนี้จะเกิดขึ้นมานานแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีสิ่งที่น่าคิดเพราะผู้เขียนได้ไปสนทนา กับท่านผู้ได้ประสบ เหตุการณ์ในครั้งนั้น และได้เขียนขึ้นจากคำบอกเล่าของท่านผู้ประสบเหตุการณ์โดยตรง ท่านได้เล่าว่า.....

"เวลาบ่ายวันหนึ่งในลำน้ำเจ้าพระยา ไม่มีเรือกลไฟเดินชายฝั่งทอดสมออยู่กลางน้ำตรงท่าราชวงศ์ เรือลำนี้ใช้ชื่อภาษาจีน เป็นเรือขนาดเดินชายฝั่งธรรมดาไม่ใหญ่โตมากนัก นอกจากรับผู้โดยสารแล้ว ก็ยังรับบรรทุกสินค้าทั่วไป มีเรือจ้างบรรทุกของเข้าเทียบข้างขนสินค้าลงเรือใหญ่ ผู้คนโดยสารต่างทะยอยลงจากเรือจ้างไปขึ้นบนเรือกลไฟ และหาที่นั่งที่นอนตามดาดฟ้าชั้นบน โดยเลือกตามความพอใจ อันเป็นสภาพของเรือโดยสารทั้งหลาย ในเรือเที่ยวนั้นผมก็ได้โดยสารไปด้วย เมื่อได้ขนกระเป๋าเดินทางขึ้นเรือแล้ว ผมก็ตรงไปหาคนเรือเพื่อเช่าเตียงผ้าใบสำหรับนอนพักผ่อนจนกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง เพราะเรือจะต้องแล่นออกจากกรุงเทพ ฯ ไปในทะเลไม่ต่ำกว่า ๘-๑๐ ชั่วโมง เมื่อได้กางเตียงผ้าใบเรียบร้อยแล้ว ผมก็ผลัดกางเกงสากลเป็นกางเกงแพรเพื่อความสดวกต่อการนั่งนอน พอได้เวลาจุนจู๊เรือมาถึงก็ให้นาย

ท้ายสั่ง ถอนสมอ เริ่มเดินทางจากกลางท่าน้ำ ราชวงศ์ มุ่งหน้าออกปากอ่าวสยาม เสียงเอะอะสั่งงานกันของคนงาน ดังมาจากข้างล่างพักหนึ่ง เรือก็เริ่มใช้เครื่องจักรเดินหน้าถอยหลังตามคำสั่งนายท้าย หรือกัปตันที่ให้สัญญาณตามเสียงระฆังดังขึ้นทางห้องเครื่อง เรือเริ่มตั้งลำมุ่งหน้าลงใต้ ผ่านบางรัก บอร์เนียว วัดพระยาไกรและถนนตกตามลำดับ เสียงคนโดยสารซึ่งมีทั้งจีน ไทย และแขกต่างนั่งสนทนากันตามหมู่ตามพวกของตน หลังจากผ่านปากคลองราษฎร์บูรณะไปแล้ว พวกกลาสียกกะบะแดงและถังไม้ใส่ข้าวสุกขึ้นมาตั้ง อาหารที่มีอยู่ในกะบะคือ ปลานึ่ง ๑ จาน ผักสดผัดน้ำมัน ๑ จาน และไข่เค็ม ๙ จาน มีชามและตะเกียบตั้งไว้พร้อม พวกจีนต่างก็พาลุกขึ้นไปหยิบชามและตะเกียบตรงไปคดข้าวแล้ว นั่งล้อมกะบะแดงลงมือพุ้ยข้าวกินตามถนัดอย่างเอร็จอร่อย ส่วนพวกไทยก็จัดแจงไปรวมหมู่กัน หญิงไทยก็คดข้าวไปนั่งกินห่างจากหมู่ มีกับข้าวที่นำติดตัวใส่ปิ่นโตมานั่งกินต่างหาก คงเหลือแต่พวก

พ่อค้าแขก ๒-๓ คน ที่ไม่ได้ร่วมกินอะไรกับเขา นั่งชมวิวสองข้างทางที่เรือผ่านและคุยกันไปตามเรื่อง

ส่วนผมหลังอาหารแล้วก็นั่งบ้างนอนบ้าง อ่านหนังสือที่บนเตียงผ้าใบไม่สนใจกับใครหรือวิวตามทางที่เรือผ่าน เพราะเคยไปมาเสมอจนชินกับสายนี้มานานปีแล้ว เมื่อเรือผ่านสันดอนก็เป็นเวลาพระอาทิตย์ตก อากาศมืดมัวลงเพราะเป็นเวลาย่ำค่ำ ทางเรือจัดตะเกียงรั้วไว้กลางลำทั้งข้างบนและข้างล่างแสงสว่างจากโคมรั้วไม่ใคร่สว่าง แต่ก็พอมองเห็นอะไรได้ชัด พอเรือแล่นออกจากปากอ่าว ชั้นล่างของเรือก็เริ่มติดบ่อนไพ่มีทั้งไพ่จีนไพ่ไทยและมีไพ่ป๊อกยี่สิบเอ็ดแต้ม มีคนล้อมลงเล่นกันอย่างสนุกสนานตามความถนัดของตน อาศัยแสงจากตะเกียงรั้วที่แขวนอยู่กลางลำข้างหัวเรือ ๑ ดวง กับที่ตั้งไว้กลางวงไพ่อีก ๑ดวง พวกนักพนันทั้งไทยและจีนลงมือเล่นกันอย่างเพลิดเพลิน มีเสียงเฮอาดังขึ้นเมื่อเจ้ามือโปไพ่ตายต้องใช้ทั้งวง ผมลงไปยืนดูเขาสักครู่หนึ่งก็รีบขึ้นมานอน

ไม่นึกว่าคืนนั้นจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ผมนอนพักเอาแรง เพราะได้ข่าวจากคนในเรือว่า เรือจะเข้าจอดเทียบท่าสะพานยาวยังไม่ได้เพราะน้ำแห้งในตอนดึก แต่พอตอนเช้ามืดน้ำขึ้นเรือลอยลำก็คงจะเข้าได้ เราจึงมีเวลานอนหลับพักผ่อนอีกนาน คิดแล้วผมก็นอนหลับไป จะหลับไปนานสักเท่าใดก็ไม่ทราบ จนได้ยินเสียงเอะอะขึ้นในเรือ มีคนกระโดดน้ำและชุลมุนกันอยู่พักหนึ่ง ผมจึงงัวเงียลุกขึ้นยังไม่ทันรู้เรื่องอะไร ก็โดนชายคนหนึ่งเอาปืนจี้ตรงสีข้างพร้อมกับออกคำสั่งว่า

"อยู่เฉย ๆ ถ้าไม่อยากตาย"

ผมชำเรือง ดูหน้าผู้บุกลุกเข้ามาในเรือ แล้วผมก็ต้องนั่งเฉยตามคำสั่ง ชายผู้นั้นได้สั่งให้ค้นหาทรัพย์สินของผู้โดยสารและของเรือพวกคนร้ายคุมทั้งข้างล่าง และข้างบนทั่วทั้งลำเรือใจเย็น เมื่อได้ทรัพย์สินเป็นที่พอใจแล้วก็สั่งให้ลูกน้องถอยลงอย่างเรือเล็กที่จอดรออยู่ข้างเรือใหญ่แล้วแล่นผ่าเงามืดหายไป ความเงียบสงัดเมื่อตอนที่คนร้ายบังคับให้ทุกคนอยู่เงียบตลอด

ทั่วเรือเริ่มมีชีวิตขึ้นมาอีก เมื่อคนร้ายพร้อมด้วยปืนในมือกวาดทรัพย์ สินถอย ไปแล้วและพวกเราในเรือเริ่มแน่ใจว่ามันจไม่หวนกับมาอีก ทุกคนทั้งไทยจีนแขกต่างก็ชิงกันพูดชิงกันเล่าถึงทรัพย์สินที่ถูกโจรกรรมไป ผมได้แต่นั่งฟังและทบทวนจดจำใบหน้าของตัวหัวหน้าผู้ร้ายได้ เมื่อได้ฟังผู้ร่วมทางเล่าพฤติการณ์ของพวก ผู้ร้ายแล้วก็พอปะติดปะต่อได้ใจความว่าระหว่างที่ผมนอนหลับไม่รู้เรื่องก่อน หน้า ที่ เหตุการณ์ จะเกิดขึ้นนั้น วงไพ่กำลังเล่นเป็นตาสุดท้ายก่อนเลิกเพราะเรือใกล้จะถึงที่จอดรอเวลาน้ำขึ้นจะเข้าเทียบท่าสะพานยาว เรือกำลังเบาเครื่อง ก็พอดีมี เรือเล็ก เครื่องติดท้ายลำหนึ่ง แล่นตรงมาเทียบข้างเรือ คนในเรือไม่มีใครสงสัย เพราะคิดว่าพวกนี้คงมารับพวกพ้องที่มาจากกรุงเทพ ฯ เมื่อเทียบเรือก็มีชายฉกรรจ์ ๔ คน โดดขึ้นมาบนเรือ ทุกคนชักปืนออกจ้องไปที่ผู้โดยสารขู่แล้วต้อน ไป ไว้เป็นกลุ่ม แล้ว ก็ช่วยกันค้น ทรัพย์สินเงินทองตัวหัวหน้าขึ้นมาชั้นบนจัดการกับผู้โดยสารทุกคน ผมกำลัง

หลับอยู่ก็ต้องถูกปลุกลุกขึ้นมาก็ถูกปลดทรัพย์สินเช่นเดียวกัน เมื่อได้ทรัพย์สินเป็นที่พอใจแล้วก็ถอยลงเรือไป ต่อจากนั้นความโกลาหลวุ่นวายก็เกิดขึ้น ทุกคนต่างก็เสียดายทรัพย์สินที่ถูกจี้ไปได้ พวกผู้ร้ายอุกอาจปล้นผู้โดยสารไม่ห่างไกลจากเมืองนัก และทำเวลาได้อย่างรวดเร็ว ฉะนั้น ในเช้าวันนั้นเจ้าพนักงานตำรวจมีคำสั่งให้ออกติดตามจับ ตัว คน ร้ายให้ได้ ทางบ้านเมืองได้ระดมกำลังอย่างเข้มแข็ง เที่ยวติดตามค้นหาสืบจับผู้ร้ายอย่างกวดขัน

เวลานั้นผมได้กลับไปอยู่บ้าน แต่ก็ได้ให้การต่อเจ้าพนักงานถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตลอดเท่าที่ผมได้รู้เห็นมา

ต่อมาไม่นานนักเจ้าพนักงานก็จับคนร้ายได้ จึงนำไปคุมขังอย่างแข็งแรงพร้อมทั้งไต่สวนหาพยานหลักฐาน เพื่อที่จะส่งขึ้นฟ้องศาล ให้จัดการลงโทษทันที ผมอยู่บ้านได้ข่าวการจับกุมผู้ร้ายพวกปล้นได้ก็มีความพอใจ เพราะนึกชังผู้ร้ายที่ก่อกวนความสงบของประชาชน นำความเดือดร้อนมาสู่พวก

สัมมาอาชีวะ และพวกมีศีลธรรมหากินด้วยความสุจริตทั้งหลาย

ต่อมาผมได้ทราบข่าวว่าพวกที่ให้การไว้เดิม ต่างก็เกิดเกรงกลัวอันตรายจากอิทธิพลของพวกผู้ร้ายที่ขู่เข็ญ ทุกคนที่รักลูกรักเมียรักครอบครัวก็ไม่กล้าให้ความร่วมมือกับทางการเพื่อเอาตัวคนผิดมาลงโทษ เมื่อได้ตัวคนร้ายมาแล้วหากไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ กฎหมายก็ไม่สามารถนำตัวคนร้ายเข้าคุกได้ เพราะจำเลยปฏิเสธข้อหาและไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ กฎหมายก็ย่อมเป็นกฎหมาย แม้จะผู้ว่าเป็นผู้ร้ายปล้นเรือในคืนนั้นจริง แต่เมื่อไม่มีใครยืนยันกฎหมายก็ต้องปล่อยตัวไป

เวลานั้นผมอยู่บ้าน มีคนมาหาและขอพบสองต่อสอง ตามปกติผมได้ทราบข่าวว่าคดีรายนี้หาพยานหลักฐานยืนยันพอที่จะเอาตัวคนร้ายมารับโทษกรรมไม่ได้ ต่างพยายามถอนตัวเพราะกลัว ผมเองก็เป็นพยานอยู่ในจำนวนนั้นด้วยคนหนึ่ง ฉะนั้นผมจึงคอยระวังตัวอยู่เสมอ เพราะรู้ว่าผู้ร้ายราย

นี้มีอิทธิพลมาก ผู้มาขอพบผมนี้มาหลังจากที่ผู้ร้ายถูกจับได้ไม่นาน ผมนึกรู้ทันทีว่าคงจะเป็นสายของผู้ร้ายส่งมา เมื่อให้คนไปพิจารณาดูท่าทางว่ามีอาวุธติดมาหรือไม่ เมื่อเห็นไม่เป็นภัย ผมจึงออกไปพบ สายของผู้ร้ายคนนั้นฉลาด พอที่จะไม่ให้คนอื่นได้ยินได้ฟังข้อความที่เราพูดกัน เพื่อเข้าข่ายของการขู่เข็ญ แต่มีการพูดจาขอร้องผมให้งดการให้ความช่วยเหลือเป็นพยานให้แก่ตำรวจในคดีปล้นเรือในทะเล การพูดนี้เป็นการขอร้องขอความเห็นใจ เพราะอ้างว่าผู้ต้องคดีเป็นญาติ ผมนิ่งฟังสายของคนร้ายอ้อนวอนขอให้มีความเมตตาสงสาร ผมจึงบอกว่าจะขอคิดดูก่อน แต่สายของคนร้ายต้องการคำมั่นสัญญาที่แน่นอน ผมก็พูดแบ่งรับแบ่งสู้ สายคนร้ายร้อนใจที่ผมไม่ยอมรับปากแน่นอน จึงทั้งปลอบทั้งขู่ว่า

"หากคุณตกลงจะให้การปฏิเสธว่า จำไม่ได้เห็นหน้าเพียงเท่านี้เพื่อไม่ให้เป็นประโยชน์แก่ตำรวจ คุณจะได้เงินจำนวนหนึ่ง หากคุณให้การเป็นประโยชย์ทางตำรวจ คุณก็

ระวังตัวให้ดี คุณจะไม่มีโอกาสอยู่กับลูกเมียอีกต่อไป"

สายคนร้ายพูดทิ้งท้ายไว้เพียงนี้แล้ว ก็ออกจากบ้านไป นับว่าเขากล้าหาญมากที่มาขู่ผมถึงบ้าน

คืนนั้นผมนอนคิดแก้ปัญหาอยู่จนดึก แต่แล้วก็นึกว่า ผมไม่เคยสร้างความดีเด่นพอที่จะให้ผู้อื่นรู้จักก็ตาม แต่ผมก็ไม่เคยสร้างความชั่ว ทำบาปหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนรำคาญ มาบัดนี้เป็นโอกาสที่ผมต้องตัดสินใจว่าควรจะปฏิบัติอย่างไร พวกโจรชาติชั่วนี้เป็นมารสังคม มีแต่ทำความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนที่หากินโดยสุจริต เป็นที่รังเกียจของประเทศชาติ ควรจะได้รับกรรมชั่วที่ตนได้กระทำมา หากทุกคนคิดเอาตัวรอดแล้วพวกโจรใจทมิฬก็จะได้ใจ เมื่อคิดแล้วทำให้ผมสะอิดสะเอียนขยะแขยง เงินที่คนร้ายว่าจะนำมาให้เป็นสินจ้างรางวัล คิดว่าเงินเหล่านี้มันหามาได้ด้วยเลือดเนื้อ ชีวิตของผู้บริสุทธิ์ คนที่จิตใจบริสุทธิ์ย่อมรังเกียจ หากไม่ยอมร่วมมือและจะต้องเป็นอันตรายตามคำขู่ผมก็ไม่กลัว เกิดมาตายหนเดียว

ด้วยกันทุนคน คนส่วนมากเขาห่วงลูกห่วงเมียเขาคงกลัวตาย ไม่กล้ายืนยันกับเจ้าหน้าที่ ยอมให้มันหลุดพ้นตามคำขู่

แต่ผมมาคิดว่า การตายเป็นเรื่องธรรมดา ถ้าเราอยู่เพื่อสร้างความชั่ว ช่วยเหลือคนร้ายให้ลอยนวลให้ทำชั่วต่อไป เราก็ควรตายเสียดีกว่าที่จะต้องสมรู้ร่วมคิด ช่วยคนร้ายให้หลุดพ้นอาญาแผ่นดินก่อกวนสังคมต่อไป เรามีชีวิตอยู่ด้วยความดี อยู่เพื่อสร้างความดี ไม่ใช่อยู่เพื่อสร้างความชั่ว เรามีโอกาสจะประกอบกรรมดี ถ้าเราจะตายเพื่อประกอบกรรมดีเราก็ภูมิใจ เราตายเพื่อให้สังคมอยู่ด้วยความเป็นสุข ดีกว่าเรามีชีวิตอยู่ต่อไป เพื่อให้คนร้ายทำลายคนดีมีศีลธรรมของชาติ ปล่อยให้คนร้ายประกอบกรรมชั่ว เพื่อให้สังคมเดือดร้อน เมื่อคิดได้เช่นนั้นผมก็สบายใจ ตกลงตัดสินใจเป็นพยานให้ทางการตำรวจ ไม่สนใจว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นกับตน เมื่อศาลได้เบิกตัวผมไปให้การ ผมก็พูดไปตามความจริงที่เห็นและเมื่อศาลให้ผมชี้ตัวหัวหน้าโจร ผมก็ชี้ได้ถูกต้อง โดยอาศัยที่ผมได้เห็นเมื่ออยู่ในเรือ และจากแสงไฟตะเกียงรั้วที่จุดแขวนอยู่

กลางลำเรือ

ศาลได้พิจารณาและเชื่อในคำให้การของผม ทั้งมีเหตุผลทุกอย่างมัดตัวผู้ร้าย ไม่สามารถจะหลุดพ้นอาญาแผ่นดินไปได้ ต่อมาศาลจึงพิพากษาตัดสินจำคุกหัวหน้าและลูกน้องตั้งแต่ ๑๕ ปี ลงมาตามลำดับ ไม่มีคนใดที่ร่วมปล้นในครั้งนั้นรอดพ้นอาญาแผ่นดินไปได้เมื่อส่งคนร้ายเข้ารับอาญาแผ่นดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว ข้าหลางได้มีจดหมายมาชมเชยผมว่า ให้ความร่วมมือกับทางการเป็นอย่างดี เป็มที่ควรยกย่องสรรเสริญ นี่เป็นสิ่งที่ผมภูมิใจที่เกิดมาได้มีโอกาสสร้างความดีไว้แก่สังคม และช่วยทางการกำจัดคนชั่วร้ายนี้ให้เสร็จสิ้นไป เรื่องนี้เป็นเครื่องเตือนใจว่าเราตายเพื่อสร้างความดี ดีกว่าเรามีชีวิตอยู่เพื่อสร้างความชั่ว

อิทธิพลของคนร้ายก็สิ้นสุดลง เมื่อคนร้ายต้องรับกรรมในที่จองจำ กว่าจะพ้นโทษออกมาก็คงจะรู้สึกตัวว่าผู้ใดทำความชั่ว ย่อมหนีกรรมไม่พ้น จะต้องชดใช้กรรมและคงจะกลับใจประกอบกรรมดีเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ดำรงธรรม วงเวียนเล็ก ธนบุรี
น.ส. กาญจนา อารมย์สุข ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๔